

**มุมมองภาครัฐต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานี: กรณีศึกษา
เทศบาลนครรังสิต เทศบาลเมืองท่าโขลงและเทศบาลเมืองบึงยี่โถ**

**The Government's Perspectives to the Tourism Development in Pathumthani
Province: The Case Study Rangsit City Municipality, Thaklong Municipality,
and Bueng Yitho Municipality**

นิพนธ์ วิเชียรน้อย¹, วรลักษณ์ คงอ้วน^{2*} และ พุฒพัฒน์ ค่าวชิระพิทักษ์³

Nipan Vichiennai¹, Waralak Khongouan^{2*} and Putpunnin Khamwachirapithak³

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จังหวัดปทุมธานี 12121

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University, Pathumthani 12121, Thailand,

* Corresponding author e-mail: nipanvichiennai@hotmail.com¹, mumuryoi@yahoo.com^{2*}, Putpannee@hotmail.com³

Received 25/2/2020 Revised 7/7/2020 Accepted 26/10/2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเทศบาลนครรังสิต เทศบาลเมืองท่าโขลงและเทศบาลเมืองบึงยี่โถในจังหวัดปทุมธานี ผ่านมุมมองของภาครัฐในท้องถิ่น อันเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเครื่องมือวิจัย ได้แก่ การสำรวจภาคสนามและการสัมภาษณ์ ผลจากการวิจัยพบว่า เทศบาลนครรังสิตเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ (ตลาดน้ำนครรังสิต) เทศบาลเมืองท่าโขลงเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญระดับจังหวัดและประเทศ (พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติ ตลาดไท) เทศบาลเมืองบึงยี่โถเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ (สวนสนุกดรีมเวิลด์และร้านกาแฟชายทุ่ง) อย่างไรก็ตามแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา ยังขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งการบริหารและจัดการแหล่งท่องเที่ยวมักอยู่ในความรับผิดชอบของภาคเอกชน ประชาชนในท้องถิ่นจึงไม่ได้รับผลประโยชน์หรือรายได้จากการท่องเที่ยว ดังนั้น แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตจึงควรเสริมสร้างเครือข่ายระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน และพัฒนาเชิงพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางน้ำและทางบก การปรับปรุงและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเมืองและธรรมชาติ

คำสำคัญ

หน่วยงานภาครัฐ

การพัฒนาการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว

จังหวัดปทุมธานี

Abstract

This article aims to present the ways to develop tourism management of Rangsit city municipality, Thaklong municipality, and Bueng Yitho municipality in Pathumthani province through local governments' perspectives, particularly the departments taking responsibilities in operating tourism development and management. Research tools used in this article are field surveying, and interviewing. The study shows that Rangsit city municipality is the location of tourist attractions reflecting the riverside community's lifestyle (Rangsit floating market), Thaklong municipality is the location of provincial and national tourist destinations (Golden Jubilee Museum of Agriculture, Talaad Thai), and Bueng Yitho municipality is the location of the famous attractions in national level (Dream World amusement, and Chai Thung coffee shop). However, the attractions in the studied areas are poor in terms of the cooperation between public agencies that focus on area-based development and sustainable tourism management. Additionally, most of the attractions are normally managed by property owners who are private sectors. As such, local population could not receive any benefit or income from tourism activities. Summarily, the future tourism development should strengthen the connection between public and private sectors, develop land and water infrastructure for better connected routes, and revitalize both natural and local environment.

Keywords

Government Agencies

Tourism Development

Tourism

Pathumthani Province

1. บทนำ

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ดังจะเห็นได้จากมูลค่ารายได้รวมจากภาคการท่องเที่ยว ใน พ.ศ. 2560 ที่สูงถึง 2,831.52 พันล้านบาท (Office of the Permanent Secretary, 2018) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังมีบทบาทต่อการเผยแพร่ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมและคุณค่าทางทรัพยากรธรรมชาติ จากความสำคัญของการท่องเที่ยวดังกล่าว ภาครัฐจึงตระหนักและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังจะเห็นได้จากการกำหนดเป้าหมายให้ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ฯลฯ อันเป็นผลให้รูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศมีความหลากหลาย ทั้งในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงวัฒนธรรม เชิงสุขภาพ ฯลฯ

เมื่อพิจารณาการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานี อันเป็นพื้นที่ที่มีทำเลที่ตั้งติดกับกรุงเทพมหานคร มีประชากรจำนวนมากถึง 1,129,115 คน ใน พ.ศ.2560 และเป็นที่ตั้งของสถานที่สำคัญจำนวนมาก เช่น อนุสรณ์สถานแห่งชาติ หออัครศิลปิน นิคมอุตสาหกรรมนวนครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ฯลฯ (Pathumthani Provincial Governor's Office, 2020) พบว่า ความมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้แก่ การเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติ ฯลฯ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ เช่น สวนสนุกดรีมเวิลด์ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์ พาร์ค รังสิต ฯลฯ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น ตลาดน้ำเมืองรังสิต วัดมูลจินดาราม ฯลฯ แหล่งท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษา เช่น ศูนย์การเรียนรู้และสวนสาธารณะเทศบาลเมืองท่าโขลง ฯลฯ และการมีทำเลที่ตั้งที่สะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวของคนในเมือง ยังไม่ได้รับการวางแผนพัฒนาเพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยวอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งในเรื่องการขาดการกำหนดแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง การขาดการวางแผนทางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในชุมชน การขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ฯลฯ ส่งผลให้จังหวัดปทุมธานีมีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนเพียง 1,896,549 คน ใน พ.ศ. 2559 และมีรายได้การท่องเที่ยวเพียง 2,876.04 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2559 (Pathumthani Provincial Governor's Office, 2020)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น บทความวิจัยชิ้นนี้ จึงมุ่งเน้นหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในศูนย์กลางแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ เทศบาลนครรังสิตที่มีบทบาทเป็นที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการและเชิงวัฒนธรรม เทศบาลเมืองท่าโขลงเป็นที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแหล่งท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษา และเทศบาลเมืองบึงยี่โถที่เป็นที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการที่สำคัญของจังหวัดปทุมธานี ผ่านมุมมองของภาครัฐในท้องถิ่น อันเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในพื้นที่ ผลการวิจัยที่ได้จึงเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในเชิงปฏิบัติ อันนำมาซึ่งรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวในเทศบาลนครรังสิต เทศบาลเมืองท่าโขลงและเทศบาลเมืองบึงยี่โถ
2. เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของภาครัฐที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในเทศบาลนครรังสิต เทศบาลเมืองท่าโขลงและเทศบาลเมืองบึงยี่โถ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเทศบาลนครรังสิต เทศบาลเมืองท่าโขลงและเทศบาลเมืองบึงยี่โถที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวและมุมมองของภาครัฐ

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ครอบคลุม 3 เทศบาล ในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ เทศบาลนครรังสิต ตั้งอยู่ตำบลประชาธิปไตย อำเภอนนทบุรี มีพื้นที่โดยประมาณ 20.80 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ศูนย์กลางที่มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งกลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอนนทบุรี พื้นที่โดยประมาณ 15.39 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบึงยี่โถทั้งตำบล มีบทบาทสำคัญเพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่อยู่อาศัยในอนาคต และ เทศบาลเมืองท่าโขลง พื้นที่โดยประมาณ 63 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลคลองหนึ่งและตำบลคลองสอง อำเภอกองหลวง เฉพาะปากเหนือของถนนคลองหลวง หรือ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3214 โดยเทศบาลนครรังสิตและเทศบาลเมืองบึงยี่โถมีอาณาเขตติดต่อกัน มีเส้นถนนรังสิต-นครนายกเป็นเส้น



ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

รูปที่ 1 ที่ตั้งและอาณาเขตพื้นที่ศึกษา (Research Area)

ทางคมนาคมสายหลัก ส่วนเทศบาลเมืองท่าโขลงจะอยู่ตอนเหนือของพื้นที่มีถนนพหลโยธินเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลัก (รูปที่ 1)

3.2 ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาครอบคลุมถึงสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวตามแต่ละประเภทการคงอยู่ของแหล่งท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากหลักแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านปัจจัยและองค์ประกอบการท่องเที่ยว ร่วมกับ การวิเคราะห์ความคิดเห็นหรือมุมมองในการพัฒนาการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ที่สะท้อนถึงปัญหาด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพที่โดดเด่นในพื้นที่อื่นนำไปสู่การปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินการพัฒนาโครงการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ในอนาคต

4. การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยประเภทการท่องเที่ยวสามารถแบ่งได้เป็น 9 ประเภท ได้แก่ 1) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ 3) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 5) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษา 6) การท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ 7) การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบท 8) การท่องเที่ยวศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ และ 9) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (Thothong & Kakkeaw, 2007) การท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ นักท่องเที่ยว สินค้าหรือแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม ความสามารถในการเข้าถึง การให้ข้อมูลและประชาสัมพันธ์ โครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกและหน่วยงานท้องถิ่น (Klaywichian, Buranaphansak & Nakinchat, 2007) โดยการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึง 1)การปฏิรูปวิสัยทัศน์การพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การให้บริการการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสากล ฯลฯ 2) การปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว เช่น การสนับสนุนภาคเอกชนและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน ฯลฯ (National Reform Council, 2015) 3)การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เช่น การแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ฯลฯ กลยุทธ์ที่ช่วยยกระดับ

การท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างยั่งยืน ได้แก่ การพัฒนาคนและบุคลากร การเพิ่มมูลค่าทรัพยากรท้องถิ่น การสร้างตลาดที่เหมาะสมกับชุมชน การสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย การประเมินผล ด้วยตัวชี้วัดความสุขของชุมชนและนักท่องเที่ยว (Community Tourism Subcommittee, 2017) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวจะเป็นแบบยั่งยืนได้นั้นจะต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี การลดการบริโภคที่เกินความจำเป็น การลดของเสีย การรักษาความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนระดับชาติและท้องถิ่น การเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร การฝึกอบรมบุคลากร การให้ข้อมูลข่าวสารกับนักท่องเที่ยวและการวิจัยและติดตามผล (Pholphiphat, 2000; cited by Sara-dd.com., n.d.)

การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ที่ดินและการผังเมือง โดยปัจจัยในเรื่องนโยบายของรัฐในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว ประชากร การคมนาคม และการเข้าถึง และราคาที่ดิน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Bongsadad, 2015) นอกจากนี้ จากรูปแบบมาตรการทางผังเมืองที่เป็นในลักษณะมาตรการเชิงบวก (positive measures) อันเป็นมาตรการสร้างแรงจูงใจเพื่อสนับสนุนและชักนำการพัฒนาของภาคเอกชนให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ (Tapananont, n.d.; American Planning Association, 2007) และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) การปฏิบัติการ (implementation) การได้รับผลประโยชน์ (benefits) และการประเมินผล (evaluation) (Cohen & Uphoff, 1981) ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อีกด้วย

5. กรอบแนวคิด ขั้นตอนและเครื่องมือการวิจัย

5.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทความวิจัยนี้อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยที่ว่า “การศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวด้วยการสำรวจภาคสนาม ทั้งในประเด็นแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยว งานเทศกาลและประเพณี นักท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และการศึกษาความคิดเห็นของภาครัฐด้วยการสัมภาษณ์ ทั้งใน

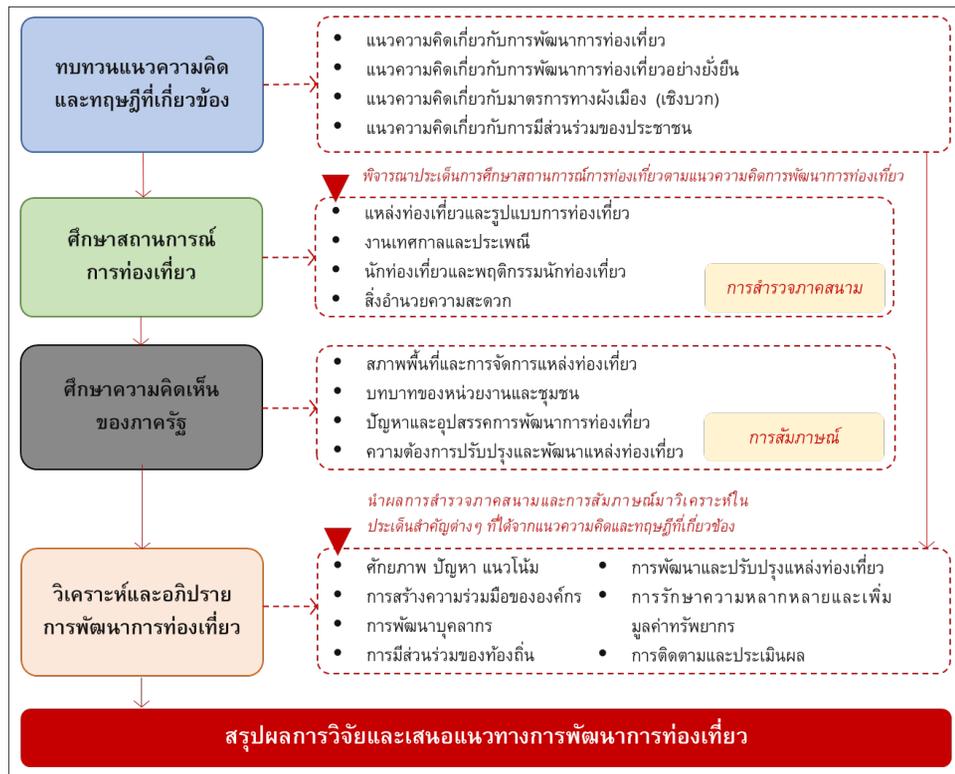
ประเด็นสภาพพื้นที่และการจัดการ บทบาทของหน่วยงาน และชุมชนในการดูแล จัดการแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และความต้องการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อันอยู่บนพื้นฐานการคำนึงหลักการวิชาการเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มาตรการทางผังเมืองเชิงบวกและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือขององค์กร การพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว การรักษาความหลากหลายและเพิ่มมูลค่าทรัพยากรท้องถิ่น และการติดตามและประเมินผล จะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานีที่มีประสิทธิภาพได้” (รูปที่ 2)

5.2 ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) ทบทวนแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยว โดยการสำรวจภาคสนามและพิจารณาประเด็นสถานการณ์การท่องเที่ยวตามแนวความคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในเรื่ององค์ประกอบการท่องเที่ยว 3) ศึกษาความคิดเห็นของภาครัฐ โดยการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) วิเคราะห์และอภิปรายการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการนำผลการสำรวจภาคสนามและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ในประเด็นสำคัญต่างๆ ที่ได้จากแนวความคิดการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มาตรการทางผังเมืองเชิงบวก และการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 5) สรุปผลการวิจัยและเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (รูปที่ 2)

5.3 เครื่องมือการวิจัย

ได้แก่ การสำรวจภาคสนามและการจัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยในส่วนการจัดทำแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่ สำนักงานเทศบาลนครรังสิต (รองนายกเทศมนตรีนครรังสิต ตัวแทนกลุ่มงานทั้งสำนักการช่าง กองสวัสดิการสังคม กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม) สำนักงานเทศบาลเมืองท่าโขลง (รองปลัดเทศบาลเมืองท่าโขลงและหัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม) สำนักงานเทศบาลเมืองบึงยี่โถ (นายกเทศมนตรีเมืองบึงยี่โถ) และสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปทุมธานี (นักผังเมือง) (หน่วยงานแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดและมอบหมายตัวแทน



ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

รูปที่ 2 กรอบแนวคิดและขั้นตอนการวิจัย (Research Framework and Procedure)

ของหน่วยงานมาเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นบุคลากรของหน่วยงานที่รับผิดชอบงานโดยตรง หรือมีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของพื้นที่ศึกษา) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาสู่การสรุปและวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตด้วยหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในพื้นที่ศึกษา

6. ผลการวิจัย

6.1 สถานการณ์การท่องเที่ยว

6.1.1 แหล่งท่องเที่ยวและสินค้า

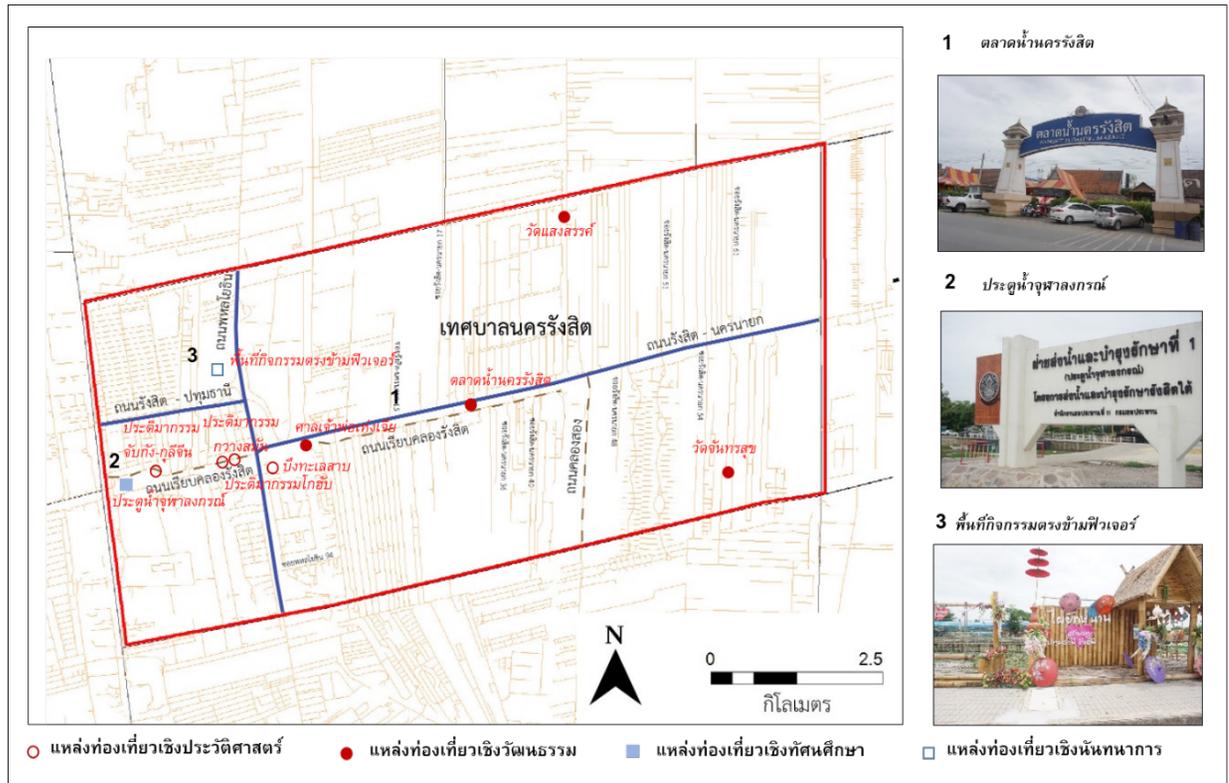
แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีความหลากหลาย โดยเมื่อพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวตามแนวคิดของ Damkoeng Thothong & Vasanchai Kakkeaw (2007) เทศบาลนครรังสิตเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ทศนศึกษา และนันทนาการ รวมทั้งสิ้น 11 แห่ง เทศบาลเมืองท่าโขลงเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร วัฒนธรรม ทศนศึกษา สุขภาพและนันทนาการ รวมทั้งสิ้น 7 แห่ง และเทศบาลเมืองบึงยี่โถ เป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร วัฒนธรรม สุขภาพและ

นันทนาการ รวมทั้งสิ้น 7 แห่ง อย่างไรก็ตาม แหล่งท่องเที่ยวใน 3 เทศบาลข้างต้น มักไม่ได้อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของเทศบาล เช่น สวนสนุกดรีมเวิลด์ อยู่ในความรับผิดชอบของภาคเอกชน เป็นต้น (ตารางที่ 1 และรูปที่ 3 ถึง รูปที่ 5)

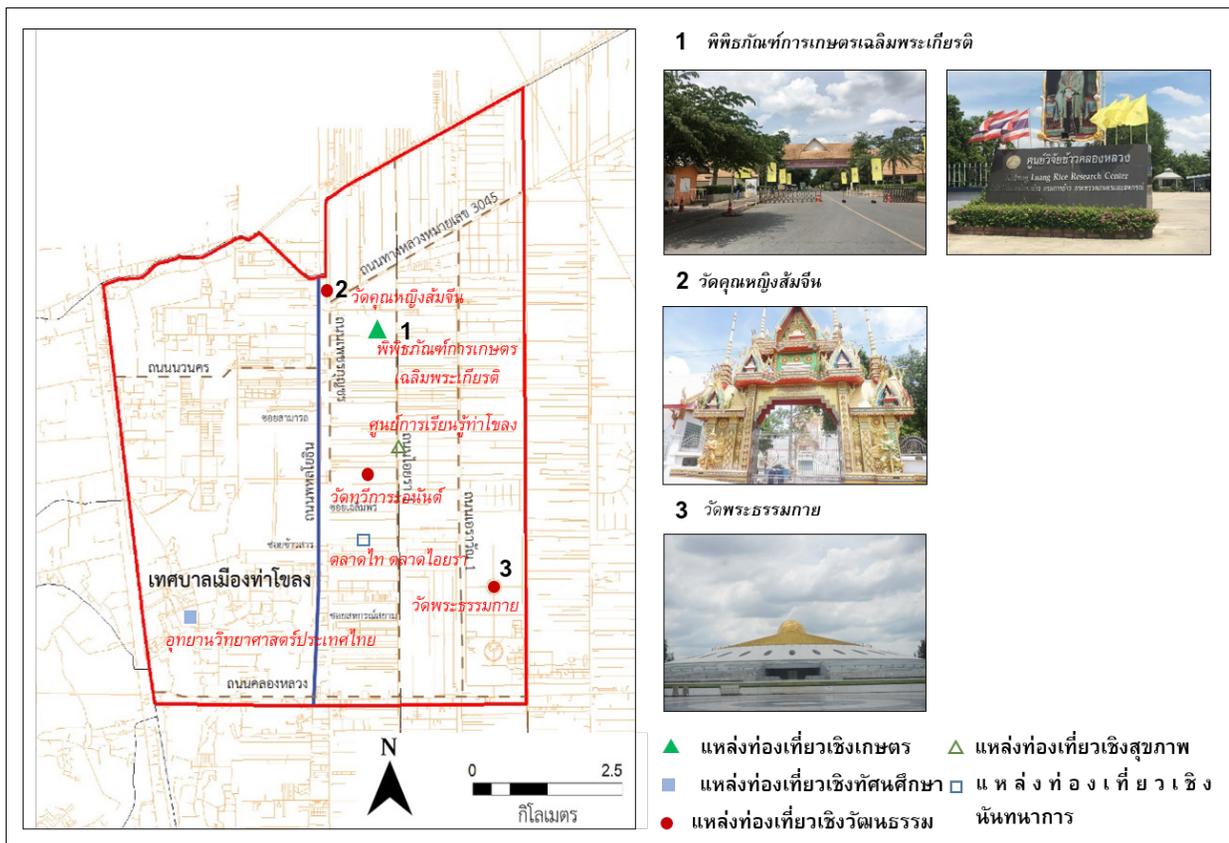
ในส่วนของสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของเทศบาลนครรังสิตและเทศบาลเมืองยี่โถ ได้แก่ ก๋วยเตี๋ยวเรือรังสิต อันเป็นผลจากลักษณะทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ นอกจากนี้ จากการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุและความเข้มแข็งของชุมชน ยังก่อให้เกิดการผลิตสินค้า OTOP ออกจำหน่ายอีกด้วย (ตารางที่ 1)

6.1.2 งานเทศกาลและประเพณี

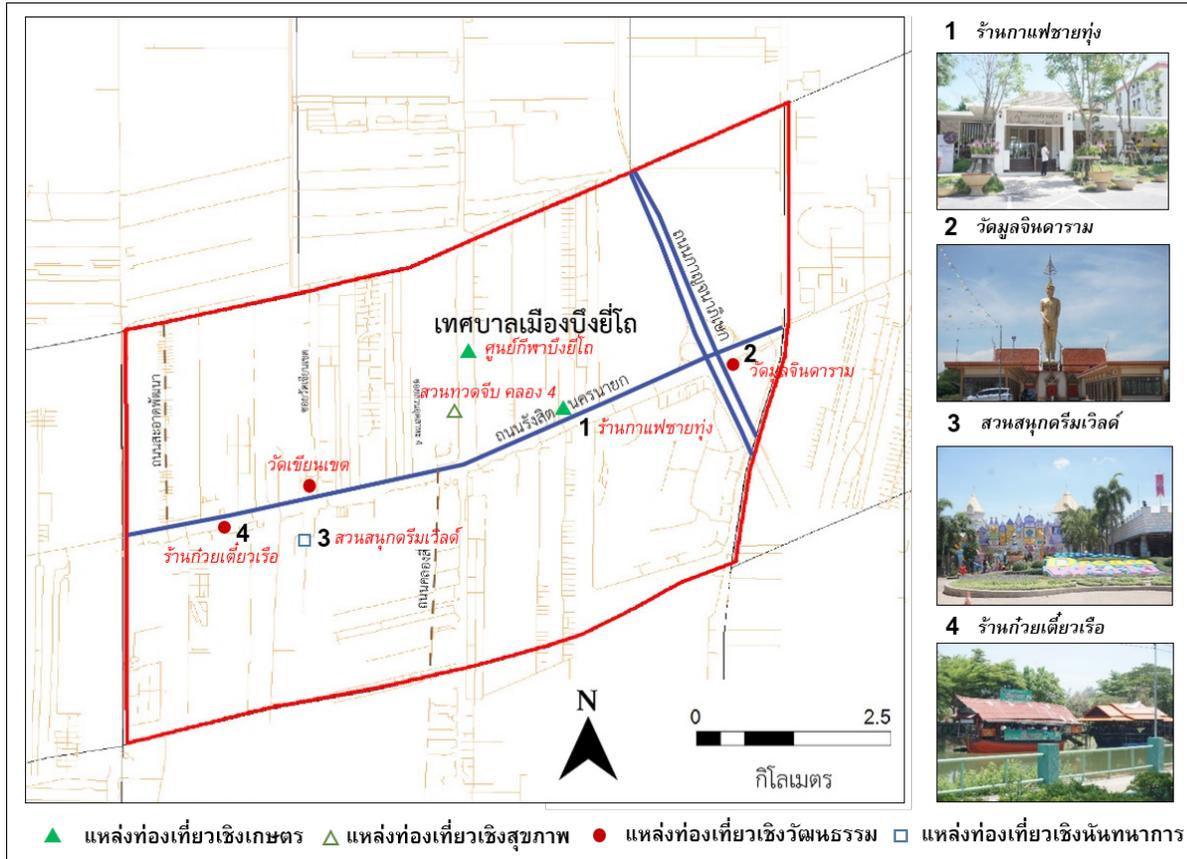
งานเทศกาลและประเพณีของเทศบาลทั้ง 3 แห่ง เป็นไปตามวิถีชาวพุทธ เช่น งานประเพณีสงกรานต์ งานลอยกระทง ฯลฯ อย่างไรก็ตาม เทศกาลและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น เช่น งานเทศกาลแข่งเรือพาย บ้านและเรือยาว งานเทศกาลทำบุญเทกระจาดในเทศบาลนครรังสิต หรือการเล่นเต้นเพลงงัดถึงงัดในเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ฯลฯ ที่เคยมีในอดีต ไม่ได้มีการสืบทอดในปัจจุบันแต่อย่างใด (ตารางที่ 1)



ที่มา : จากการสำรวจภาคสนาม, 2563
รูปที่ 3 แหล่งท่องเที่ยวในเทศบาลนครรังสิต (Tourist Attractions in Rangsit city municipality)



ที่มา : จากการสำรวจภาคสนาม, 2563
รูปที่ 4 แหล่งท่องเที่ยวในเทศบาลเมืองท่าโขลง (Tourist Attractions in Thaklong municipality)



ที่มา : จากการสำรวจภาคสนาม, 2563

รูปที่ 5 แหล่งท่องเที่ยวในเทศบาลเมืองบึงยี่โถ (Tourist Attractions in Bueng Yitho municipality)

6.1.3 นักท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนไทย ท่องเที่ยวในลักษณะเข้าไปเย็นกลับ มุ่งเน้นการสัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมน้ำ การรับประทานอาหาร (ก้วยเตี้ยเรือ) เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงนันทนาการและเชิงเกษตรได้รับความนิยมมากขึ้น โดยในเทศบาลเมืองท่าโขลง นักท่องเที่ยวจะเรียนรู้วิถีชีวิตดั้งเดิมของเกษตรกรบริเวณพิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติและพักผ่อนหย่อนใจ นันทนาการบริเวณศูนย์การเรียนรู้ท่าโขลง ในขณะที่เทศบาลเมืองบึงยี่โถนักท่องเที่ยวจะเรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกรบริเวณบ้านกาแพชายทุ่ง และพักผ่อนหย่อนใจ นันทนาการบริเวณสวนสนุกดรีมเวิลด์ (ตารางที่ 1)

6.1.4 สิ่งอำนวยความสะดวก

การให้บริการทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ เช่น ร้านอาหาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีบริการน้ำมัน

ร้านค้า ห้องสุขา ฯลฯ มีให้บริการอย่างครบถ้วน เนื่องจากสภาพพื้นที่ทั้ง 3 เทศบาลเป็นชุมชนและเมือง อย่างไรก็ตาม โรงแรมและที่พักมีจำนวนน้อย เนื่องจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมีลักษณะไปเช้าเย็นกลับ ประกอบกับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนไทยที่มีที่พักอยู่ในบริเวณเทศบาลหรือใกล้เคียงเป็นสำคัญ (ตารางที่ 1)

พื้นที่ทั้ง 3 เทศบาล ไม่มีการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกมักมีขนาดเล็กและพบในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ในส่วนของการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า เป็นไปอย่างสะดวก โดยเทศบาลนครรังสิตและเทศบาลเมืองบึงยี่โถ มีเส้นทางคมนาคมสายหลัก คือ ถนนรังสิต-นครนายก ในขณะที่เทศบาลเมืองท่าโขลง มีเส้นทางคมนาคมสายหลัก คือ ถนนพหลโยธิน อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาเร่งด่วน การจราจรบริเวณถนนสายหลักดังกล่าวมักเป็นไปอย่างไม่คล่องตัว (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 องค์ประกอบการท่องเที่ยวในเทศบาลนครรังสิต เทศบาลเมืองท่าโขลงและเทศบาลเมืองบึงยี่โถ (Tourism Components in Rangsit city municipality, Thaklong municipality, and Bueng Yitho municipality)

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	เทศบาลนครรังสิต	เทศบาลเมืองท่าโขลง	เทศบาลเมืองบึงยี่โถ
แหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ และการมีเชื้อสายมอญและจีน • เชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่ ประติมากรรมจับกัง-กุลิจิน ฯลฯ • เชิงวัฒนธรรม ได้แก่ ศาลเจ้าพ่อแห่งเจีย ฯลฯ • เชิงทัศนศึกษา ได้แก่ ประตูน้ำจุฬาลงกรณ์ • เชิงันทนาการ ได้แก่ พื้นที่กิจกรรมตรงข้ามฟิวเจอร์ สินค้าและผลิตภัณฑ์: กายเตี้ยเวือรังสิต	แหล่งท่องเที่ยว • เชิงวัฒนธรรม ได้แก่ วัดคุณหญิงส้มจีน ฯลฯ • เชิงเกษตร ได้แก่ พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติ • เชิงทัศนศึกษา ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้และสวนสาธารณะเทศบาลเมืองท่าโขลง • เชิงสุขภาพ ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้และสวนสาธารณะเทศบาลเมืองท่าโขลง • เชิงันทนาการ ได้แก่ ตลาดไท สินค้าและผลิตภัณฑ์: -	แหล่งท่องเที่ยว • เชิงวัฒนธรรม ได้แก่ วัดมุลจินดาราม คลอง 5 ฯลฯ • เชิงันทนาการ ได้แก่ สวนสนุกตรีมเวสต์ • เชิงเกษตร ได้แก่ ร้านกาแฟชายทุ่ง • เชิงสุขภาพ ได้แก่ สวนทวดจิบ สินค้าและผลิตภัณฑ์: กายเตี้ยเวือรังสิต สินค้า OTOP เช่น กระเป่าถักเชือกถักลายหลุยส์ ลายผูก เสื้อยืดถักดีส กระเป่าถัก เชือกถัก เป็นต้น
งานเทศกาลและประเพณี	มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น เช่น การแข่งเรือพายพื้นบ้าน การแข่งเรือยาว ฯลฯ	เป็นเทศกาลและประเพณีตามวิถีชาวพุทธ เช่น งานประเพณีสงกรานต์ งานลอยกระทง ฯลฯ	มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น เช่น การละเล่นเต้นเพลงดั้งดั้ง ฯลฯ
นักท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว	• นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนไทย ท่องเที่ยวในลักษณะเข้าไปเย็นกลับ • มุ่งเน้นการสัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมน้ำ การรับประทานอาหาร การซื้อของกินและที่ระลึก และการเยี่ยมเยือนวัด โบสถ์ วิหารต่างๆ	• นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนไทย ท่องเที่ยวในลักษณะเข้าไปเย็นกลับ • มุ่งเน้นการเรียนรู้วิถีชีวิตดั้งเดิมของเกษตรกร การพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนการท่องเที่ยวงานประเพณีต่างๆ	• นักท่องเที่ยวในพื้นที่มีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ท่องเที่ยวในลักษณะเข้าไปเย็นกลับ • มุ่งเน้นการสัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนริมน้ำ การรับประทานอาหาร การซื้อของกินและที่ระลึก การทำกิจกรรมนันทนาการ การเยี่ยมเยือนวัด โบสถ์ วิหารต่างๆ
สิ่งอำนวยความสะดวก	• การให้บริการทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่มีให้บริการอย่างครบถ้วน เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นชุมชนและเมือง • โรงแรมและที่พัก: มีจำนวนน้อย • ร้านจำหน่ายสินค้า: พบในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว • ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว: ไม่มี • เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว: การเข้าถึงในพื้นที่และการเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ข้างเคียง เป็นไปอย่างสะดวก อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาเร่งด่วน การจราจรบริเวณถนนรังสิต-นครนายกค่อนข้างติดขัด	• การให้บริการทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่มีให้บริการอย่างครบถ้วน เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นชุมชนและเมือง • โรงแรมและที่พัก: มีจำนวนน้อย • ร้านจำหน่ายสินค้า: พบในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว • ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว: ไม่มี • เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว: การเข้าถึงในพื้นที่และการเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ข้างเคียง เป็นไปอย่างสะดวก	• การให้บริการทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่มีให้บริการอย่างครบถ้วน เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นชุมชนและเมือง • โรงแรมและที่พัก: มีจำนวนน้อย • ร้านจำหน่ายสินค้า: พบในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว • ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว: ไม่มี • เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว: การเข้าถึงในพื้นที่และการเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ข้างเคียง เป็นไปอย่างสะดวก

ที่มา : จากการสำรวจภาคสนาม, 2563

6.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในการดูแลและรับผิดชอบของภาคเอกชน เป็นผลให้ประชาชนทั่วไปไม่ได้รับผลประโยชน์หรือรายได้จากการท่องเที่ยว นอกจากนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะเวลาดังกล่าว มักประสบปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดการเชื่อมต่อโครงข่ายการท่องเที่ยว ปัญหาการขาดแคลนการปรับปรุงสาธารณูปโภค ฯลฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีแนวทางและโครงการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่ริมคลองให้เป็นย่านไชนาทาวน์ โครงการพัฒนาถนนสีขาว ฯลฯ อย่างไรก็ตาม แนวทางและโครงการต่างๆ ยังไม่สัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติและเป็นรูปธรรมแต่อย่างใด (ตารางที่ 2)

7. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวที่ได้จากการสำรวจภาคสนามและการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของภาครัฐที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานี ข้างต้น จึงสามารถวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหาและแนวโน้มในอนาคตทางการท่องเที่ยวของเทศบาลทั้ง 3 แห่งได้ ดังนี้

1) เทศบาลนครรังสิต

ศักยภาพ: เทศบาลนครรังสิตเป็นที่ตั้งของตลาดน้ำนครรังสิต มีสินค้าและผลิตภัณฑ์กายเตี้ยเวือรังสิต และเป็นที่ตั้งของศาสนสถานจำนวนมาก เช่น ศาลเจ้าพ่อแห่งเจีย วัดคลองหนึ่ง ฯลฯ การเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ และการมีเชื้อสายมอญและจีนที่เป็นเอกลักษณ์ จึงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคต (Opinions of related government agencies on future tourism development)

ประเด็นความคิดเห็น	เทศบาลนครรังสิต	เทศบาลเมืองท่าโขลง	เทศบาลเมืองบึงยี่โถ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดปทุมธานี
สภาพพื้นที่และการจัดการในปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว	การจัดการแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล เช่น ตลาดน้ำนครรังสิต ประตูน้ำจุฬาลงกรณ์ เป็นต้น	การจัดการแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของเทศบาล เช่น พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติ ฯลฯ	การจัดการแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของเทศบาล เช่น ดรีมเวิลด์ เป็นต้น	การพัฒนาและผลักดันให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงเป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ตลาดน้ำนครรังสิต ในเทศบาลนครรังสิต เป็นต้น
บทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นในการดูแลจัดการแหล่งท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> เทศบาลส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และการปรับปรุงเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความรับผิดชอบให้มีความสะดวกสบาย เทศบาลมีการจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น แต่มุ่งเน้นการสร้างอาชีพเป็นสำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> เทศบาลอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณูปโภคให้กับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แม้อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของเทศบาล เช่น ปรับปรุงและจัดระเบียบถนน คลอง รักษาความสะอาด ตัดหญ้า ทำป้ายบอกทางช่วยประชาสัมพันธ์ เทศบาลมีการจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น แต่มุ่งเน้นการสร้างอาชีพเป็นสำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> เทศบาลอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณูปโภคให้กับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ แม้อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของเทศบาล เช่น ปรับปรุงและพัฒนาในเรื่องการเก็บขยะ การบำบัดน้ำเสีย ประชาชนในชุมชนมีการรวมกลุ่มทางสังคมที่เข้มแข็ง ก่อให้เกิดการพัฒนาศูนย์กีฬาบึงยี่โถอันเป็นพื้นที่ที่ศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอีกด้วย 	หน่วยงานดำเนินการวางแผนและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยที่ผ่านามีการวางโครงการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำและลดปัญหาการจราจรในพื้นที่ เช่น ทำท่าเรือท่าดลิ่ง
ปัญหา และอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาขาดแคลนที่จอดรถ เช่นในบริเวณตลาดน้ำนครรังสิต ซึ่งมีสาเหตุมาจากความหนาแน่นของที่อยู่อาศัยและการมลพิษของพื้นที่โดยรอบเป็นของเอกชน ปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง และการขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ชุมชนและสถาบันการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของเอกชน (ประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงไม่ถึงมือประชาชนทั่วไป) ปัญหาการขาดแคลนการปรับปรุงสาธารณูปโภคให้สามารถรองรับแหล่งท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่มีน้อยและส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของเอกชน (ประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงไม่ถึงมือประชาชนทั่วไป) ปัญหารูปแบบการท่องเที่ยวเป็นแบบเข้าไปเย็นกลับ หรือเป็นทางผ่านเพื่อไปพื้นที่อื่น ปัญหาการพัฒนาพื้นที่ถูกจำกัดด้วยกรรมสิทธิ์ในที่ดินและไม่สามารถหาพื้นที่ว่างในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาการขาดการเชื่อมต่อโครงข่ายการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการขาดการประสานความร่วมมือของแต่ละหน่วยงาน
ความต้องการปรับปรุง/พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> การแก้ปัญหาในการเข้าถึงตลาดน้ำนครรังสิต โดยสำนักงานเทศบาลจัดจ้างสถาบันการศึกษาให้ดำเนินการศึกษาและออกแบบ การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์งานเทศกาลในทุกๆ ปีอย่างต่อเนื่อง การออกแบบโครงการพัฒนาพื้นที่ริมคลองให้เป็นย่านชานาทาวน์ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตและตอบรับการพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางราง 	<ul style="list-style-type: none"> การปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการปรับปรุง ซ่อมแซมพื้นผิวถนน การดำเนินโครงการพัฒนาถนนสีเขียว โดยเป็นถนนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติและตลาดไท 	<ul style="list-style-type: none"> การดำเนินโครงการร่วมมือกับดรีมเวิลด์เพื่อสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมาแวะทานก๋วยเตี๋ยวบนแพริมคลองรังสิตประยุกต์คิด เช่น ขายบัตรโปรโมชันรับประทานอาหารที่แพก๋วยเตี๋ยวเรือร่วมกับบัตรผ่านประตูและเครื่องเล่นของดรีมเวิลด์ เป็นต้น พื้นที่เทศบาลมีโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ในอนาคต เช่น ห้างสรรพสินค้า IKEA ฯลฯ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการการจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> เทศบาลนครรังสิต: การพัฒนาพื้นที่ริมคลองให้เป็นชานาทาวน์ การฟื้นฟูอาคารตึกแถวในพื้นที่ตลาดเก่าเพื่อรองรับโครงการรถไฟฟ้าสายสีแดงในอนาคต การพัฒนาการเชื่อมโยงทางน้ำเพื่อการท่องเที่ยว เทศบาลเมืองท่าโขลงและเทศบาลเมืองบึงยี่โถ: ควรมุ่งเน้นการพัฒนาให้เป็นพื้นที่รองรับที่อยู่อาศัยในอนาคตเนื่องจากมีความเป็นเมืองสูง

ที่มา: จากการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัย, 2563

ปัญหา : แม้เทศบาลนครรังสิตจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย แต่ยังคงมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ชุมชน ภาคเอกชน ตลอดจนสถาบันการศึกษาในการร่วมกันศึกษา วิจัย และวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม เป็นผลให้ความสามารถในการสร้างรายได้จากแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เต็มศักยภาพ อีกทั้งยังนำมาซึ่งปัญหาการขาดการสืบสานเทศกาลและประเพณีท้องถิ่น

แนวโน้ม : จากการวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาของท้องถิ่น และประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนเทศบาลนครรังสิต ตัวแทนสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดปทุมธานี ตลอดจนการสำรวจสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ตลาดน้ำนครรังสิต จะเป็นพื้นที่ที่มีแนวโน้มการเติบโตทางการท่องเที่ยว หากได้รับการปรับปรุงและพัฒนา เช่น การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงไปยังห้างสรรพสินค้าฟิวเจอร์ พาร์ค รังสิต หรือสถานีรถไฟฟ้ การจัดหาพื้นที่จอดรถ ฯลฯ

2) เทศบาลเมืองท่าโขลง

ศักยภาพ : เทศบาลเมืองท่าโขลงเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญระดับจังหวัดและประเทศ ได้แก่ (1) พิพิธภัณฑสถานเกษตรเฉลิมพระเกียรติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในวิถีชีวิตและความเป็นมาของเกษตรกร (2) ตลาดไท ตลาดไอยรา เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการที่ก่อให้เกิดการพักผ่อนหย่อนใจในการซื้อสินค้าและบริการ (3) วัดทิวการะอนันต์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวและศูนย์รวมจิตใจของประชาชน

ปัญหา : แม้เทศบาลเมืองท่าโขลงจะมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากและมีชื่อเสียง แต่การดูแลและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว มักอยู่ในความรับผิดชอบของภาคเอกชน ไม่ได้อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของเทศบาล ประชาชนในท้องถิ่นจึงไม่ได้รับผลประโยชน์หรือรายได้จากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น

แนวโน้ม : จากการวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาของท้องถิ่น และประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนเทศบาลเมืองท่าโขลง ตลอดจนการสำรวจภาคสนามถึงสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน การพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เช่น การพัฒนาตลาดทุเรียน การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวถนนสีเขียวเชื่อมระหว่างพิพิธภัณฑสถานกับตลาดไท ฯลฯ จะสามารถกระจายรายได้สู่ชุมชน และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้มากขึ้น

3) เทศบาลเมืองบึงยี่โก

ศักยภาพ : เทศบาลเมืองบึงยี่โกเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ ได้แก่ (1) สวนสนุกดรีมเวิลด์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการที่ก่อให้เกิดความสนุก สนานและการพักผ่อนหย่อนใจ (2) ร้านกาแฟชายทุ่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สนับสนุนการปลูกเมล็ดกาแฟชาวเขา เพื่อสืบทอดปณิธานในหลวงรัชกาลที่ 9 นอกจากนี้ จากการรวมกลุ่มทางสังคมที่เข้มแข็งของชุมชน ยังก่อให้เกิดการพัฒนาศูนย์กีฬาบึงยี่โก อันเป็นพื้นที่ที่ศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอีกด้วย

ปัญหา : แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในเทศบาลเมืองบึงยี่โกมักอยู่ในความรับผิดชอบของภาคเอกชน ไม่ได้อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของเทศบาล ประชาชนในท้องถิ่นจึงไม่ได้รับผลประโยชน์หรือรายได้จากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น

แนวโน้ม : จากการวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาของท้องถิ่น และประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนเทศบาลเมืองบึงยี่โก ตัวแทนสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่าพื้นที่เทศบาลเมืองบึงยี่โกเป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการก่อสร้างห้างสรรพสินค้า IKEA ห้างสรรพสินค้า Central ฯลฯ เทศบาลเมืองบึงยี่โกจึงเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการการสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการซื้อสินค้าและบริการในอนาคต อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่เกิดขึ้นอาจนำซึ่งปัญหาในเรื่องการจัดการของเสีย อันเป็นภาระสำคัญของเทศบาลในการรวบรวม จัดเก็บและบำบัด

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผลการวิจัยกับหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (National Reform Council, 2015; Community Tourism Subcommittee, 2017; Pholphiphat, 2000; cited by Sara-dd.com., n.d.) จะเห็นได้ว่า พื้นที่ศึกษาเทศบาลทั้ง 3 แห่ง แม้มีการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน แต่การพัฒนาดังกล่าวยังไม่สัมฤทธิ์ผลและเห็นเป็นรูปธรรม เช่น ในประเด็นการสร้างความร่วมมือขององค์กร เทศบาลนครรังสิตเห็นความสำคัญของการร่วมมือระหว่างหน่วยงานชุมชนและสถาบันการศึกษา แต่ยังไม่มีความร่วมมือ ทั้งในลักษณะการกำหนดบทบาท การจัดทำแผนหรือการดำเนินโครงการ ในประเด็นการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว เทศบาลเมืองท่าโขลงมีโครงการถนนสีเขียว แต่ยังคงอยู่ในช่วงของการวางแผนและรองรับประมาณจัดสรร ในประเด็นการรักษาความหลากหลายและเพิ่มมูลค่าทรัพยากร เทศบาล

เมืองบึงยี่โถมีการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้า OTOP แต่ยังเป็นสินค้าที่ไม่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เป็นต้น (รูปที่ 6)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีดังนี้

1) การพัฒนาเชิงพื้นที่ในแหล่งส่งเสริมการท่องเที่ยว

จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เกิดขึ้นใน 3 เทศบาลมีปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ได้แก่ ประชากร นโยบายของรัฐ การคมนาคมเข้าถึง (Bongsadad, 2015) กล่าวคือ จากข้อมูลการสำรวจและสัมภาษณ์สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง พบว่าประชากรในพื้นที่ศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะเทศบาลเมืองท่าโขลงและเทศบาลเมืองบึงยี่โถมีความโดดเด่นอย่างเต็มที่ มีการเปลี่ยนจากพื้นที่เกษตรเป็นที่อยู่อาศัยมากขึ้นอย่างเด่นชัด ด้วยนโยบายภาครัฐให้เป็นพื้นที่รองรับที่อยู่อาศัยจากกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันจึงมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยการตัดถนนเพิ่มเพื่อเชื่อมกับถนนเส้นหลักบรรเทาปัญหาการจราจร ประกอบกับในอนาคตจะมีโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีแดงในพื้นที่เทศบาลนครรังสิตและมีโครงการต่อขยายไปยังเทศบาลเมืองท่าโขลงผู้วิจัยเห็นว่าอาจส่งผลการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคตพบว่าพื้นที่ทั้ง 3 เทศบาลยังขาดประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยเฉพาะความไม่ชัดเจนด้านการสร้างความร่วมมือขององค์กรและสอดคล้องของแผน การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว การรักษาความหลากหลายและเพิ่มมูลค่าทรัพยากร (National Reform Council, 2015; Community Tourism Subcommittee, 2017; Pholphiphat, 2000; cited by Sara-dd.com., n.d.) ดังนั้นหากจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามศักยภาพพื้นที่ที่เกิดขึ้นได้ต้องมีการพัฒนาเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นอันเป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว นอกเหนือจากองค์ประกอบที่สำคัญอื่น ได้แก่ นักท่องเที่ยว สินค้าหรือแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมความสามารถในการเข้าถึง การให้ข้อมูลและประชาสัมพันธ์ และหน่วยงานท้องถิ่น (Klaywichian, Buranaphansak & Nakinchat, 2007) โดยการพัฒนาเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานจะพิจารณาควบคู่ภายใต้กรอบ หลักการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและพิจารณาจากศักยภาพและแนวโน้มความเป็นไปได้ในอนาคต ดังนี้

(1) การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางน้ำและทางบก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งใหม่

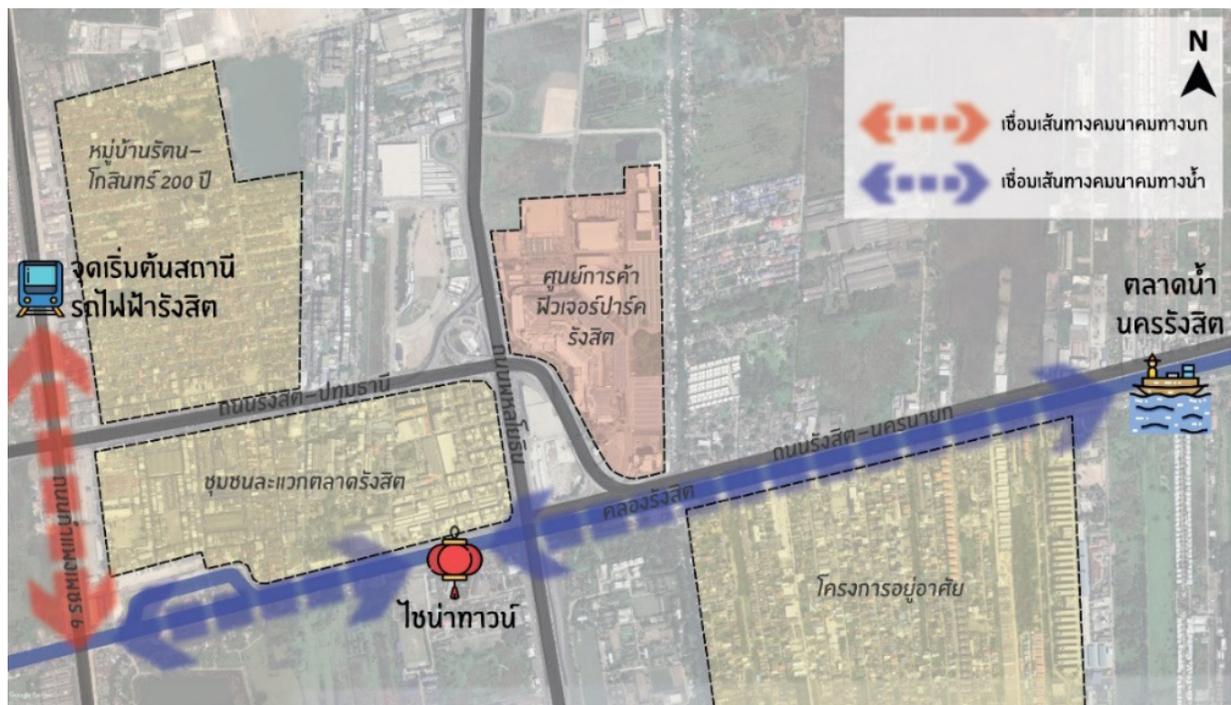
เทศบาลนครรังสิต มีการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ขึ้น (National Reform Council, 2015) ตามแผนที่ต้องการพัฒนาโครงการไชน่าทาวน์ริมคลองและปรับปรุงตลาดริมทางรถไฟที่เทศบาลได้คิดโครงการไว้ เพื่อตอบรับกับโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีแดงในอนาคต จึงต้องสร้างการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมให้เข้าถึงในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ดังนั้นการพัฒนาเชิงพื้นที่นี้ถือเป็นมาตรการเชิงบวกที่พัฒนาการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมเพื่อเพิ่มศักยภาพการเข้าถึงและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว (Tapananont, n.d.; American Planning Association, 2007) ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยรังสิตให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ชุมชนและสถาบันการศึกษาในการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นในการพัฒนาเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไปสู่ความยั่งยืนครั้งนี้เทศบาลนครรังสิตสามารถจัดทำแผนโครงการเพื่อกำหนดบทบาทขอความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (Pholphiphat, 2000; cited by Sara-dd.com., n.d.) ในการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงไปยังสถานีรถไฟรังสิตอันเป็นสถานีรถไฟฟ้ายาวแล้วเสร็จในอนาคตและพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงทางเรือให้สามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางบกจากจุดเริ่มต้นสถานีรถไฟรังสิต ไปยัง ไชน่าทาวน์ และพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำต่อไปยัง ตลาดน้ำนครรังสิต อันจะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระบบเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำนครรังสิตให้มีความสะดวกในการเข้าถึงมากยิ่งขึ้น (รูปที่ 7)

เทศบาลเมืองท่าโขลง สามารถใช้มาตรการเชิงบวกเป็นเครื่องมือพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้วยการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว (Pholphiphat, 2000; cited by Sara-dd.com., n.d.) สร้างการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมเพื่อเพิ่มศักยภาพการเข้าถึงและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว (Tapananont, n.d.; American Planning Association, 2007) ด้วยการวางแผนและจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาถนนสีขาวให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามศักยภาพพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติและตลาดไท

ประเด็นสำคัญอันนำไปสู่ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	พื้นที่ศึกษา		
	เทศบาลนครรังสิต	เทศบาลเมืองท่าโขลง	เทศบาลเมืองมิ่งมิตร
การสร้างความร่วมมือขององค์กร	⊕ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรยังไม่ชัดเจน	⊕ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรยังไม่ชัดเจน	⊕ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรยังไม่ชัดเจน
การพัฒนาบุคลากร	⊕ การพัฒนาที่มีเน้นการสร้างอาชีพ	⊕ การพัฒนาที่มีเน้นการสร้างอาชีพ	⊕ การพัฒนาที่มีเน้นการสร้างอาชีพ
การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น	⊕ ดำเนินการโดยสำนักงานเทศบาล	⊕ การมีส่วนร่วมไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยว	⊕ การมีส่วนร่วมไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยว
การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว	● โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนมาก	⊕ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย	⊕ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย
การรักษาความหลากหลายและเพิ่มมูลค่าทรัพยากร	● มุ่งเน้นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ	○	⊕ การพัฒนาสินค้า OTOP
การติดตามและประเมินผล	○ ไม่มีการจัดทำแผนติดตามที่ชัดเจน	○ ไม่มีการจัดทำแผนติดตามที่ชัดเจน	○ ไม่มีการจัดทำแผนติดตามที่ชัดเจน
หมายเหตุ:	● พบในพื้นที่ศึกษา ○ ไม่พบในพื้นที่ศึกษา ⊕ พบในพื้นที่ศึกษาแต่ยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน		

ที่มา: ผู้วิจัย, 2563

รูปที่ 6 การเปรียบเทียบผลการวิจัยกับหลักการแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
(Comparison of research results and concepts of sustainable tourism development)



ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

รูปที่ 7 ตัวอย่างการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเทศบาลนครรังสิต
(Example of the development of transportation routes linking tourist attractions in Rangsit city municipality)

โดยการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมเป็นโครงข่ายเข้าถึง
ยังแหล่งท่องเที่ยว เริ่มต้นจากพิพิธภัณฑ์การเกษตร
เฉลิมพระเกียรติ เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมไปยัง ถนนสีขาว
และสิ้นสุดที่ตลาดไท

(2) ปรับปรุง พื้นฟูพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมจาก
การพัฒนาที่เกิดขึ้น

เทศบาลนครรังสิต จากโครงการรถไฟฟ้าสายสีแดง
ที่จะก่อสร้างต่อขยายเข้ามาในพื้นที่ ทางเทศบาลควรมีการ
แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่ (National Reform
Council, 2015) ด้วยการปรับปรุง พื้นฟูอาคาร ดึงแถว
บริเวณโดยรอบเพื่อรองรับการเข้าถึงของประชาชนที่มาก
ขึ้น อันเป็นโอกาสที่จะพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
ที่สามารถเชื่อมต่อจากสถานีรถไฟฟ้าผ่านไปยังไชน่าทาวน์
แห่งใหม่ได้

เทศบาลเมืองท่าโขลง เพื่อให้การผลักดันโครงการ
พัฒนาถนนสีขาวให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
เชื่อมต่อยังแหล่งท่องเที่ยวสำคัญไปสู่ผลสำเร็จอย่างเป็น
รูปธรรมตามการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทางเทศบาล
ควรเริ่มต้นวางแผนเป็นขั้นตอนปรับสภาพพื้นที่ถนนสอง
ข้างทาง จัดสภาพความเสื่อมโทรมให้สะอาดและสวยงาม
(รูปที่ 8) เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะส่งเสริมสินค้า ตลาด
ชุมชนอันเป็นการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิด
ประโยชน์ต่อชุมชนโดยรวมมากขึ้น (Pholphiphat, 2000;
cited by Sara-dd.com., n.d.; Community Tourism
Subcommittee, 2017) อันจะส่งเสริมให้พร้อมเป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวแห่งใหม่ในอนาคต (รูปที่ 9)

ก่อนการพัฒนา



หลังการพัฒนา



ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

รูปที่ 8 ตัวอย่างการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวบริเวณถนนสีขาว เทศบาลเมืองท่าโขลง
(Example of the development of tourist routes on White road in Thaklong municipality)

ก่อนการพัฒนา



หลังการพัฒนา



ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

รูปที่ 9 ตัวอย่างการปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาดชุมชนบริเวณถนนสีขาวเทศบาลเมืองท่าโขลง
(Examples of community market landscape improvements on White road in Thaklong municipality)

ก่อนการพัฒนา



หลังการพัฒนา



ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

รูปที่ 10 ตัวอย่างการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณวัดมูลจินดาราม เทศบาลเมืองบึงยี่โก (Example of landscape improvement at Wat Mun Jindaram in Bueng Yitho municipality)

ก่อนการพัฒนา



หลังการพัฒนา



ที่มา : ผู้วิจัย, 2563

รูปที่ 11 ตัวอย่างการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณวัดมูลจินดาราม เทศบาลเมืองบึงยี่โก (Example of landscape improvement at Wat Mun Jindaram in Bueng Yitho municipality)

เทศบาลเมืองบึงยี่โก จากการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งของชุมชน จนเกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพศูนย์กีฬาบึงยี่โกในพื้นที่เทศบาลยังมีแนวโน้มการพัฒนาทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องด้วยแผนร่วมทุนโครงการเมกา รังสิต และโครงการเซ็นทรัล เอ็ม ของภาคเอกชนในท่าเลใกล้ถนนกาญจนาภิเษก มีผลทำให้พื้นที่ย่านคลอง 5 เปรียบเป็นศูนย์กลางแหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการดึงดูดนักท่องเที่ยวมาจากในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียงก่อให้เกิดศักยภาพในการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วยการปรับปรุงเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวใหม่สู่แหล่งท่องเที่ยวดั้งเดิมในเทศบาล เช่น การปรับปรุงพื้นที่ตลาดน้ำขายกล้วยเตี้ยเรือบนคลองรังสิต การพัฒนาพื้นที่หน้าลานวัดมูลจินดารามเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมรับการพัฒนากการท่องเที่ยวแหล่งใหม่ที่จะมีผลส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเดิมของเทศบาลให้มีชีวิตชีวาฟื้นคืนอย่างยั่งยืนอีกครั้ง (รูปที่ 10 และ รูปที่ 11)

2) การเสริมสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน-ภาคเอกชน

เทศบาลนครรังสิต จากความต้องการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเสริมกับการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมและปรับปรุงพื้นที่ ทางเทศบาลควรมีการสร้างความร่วมมือขององค์กรในส่วนภาครัฐ เอกชนและชุมชนร่วมจัดทำแผนและการดำเนินงานในด้าน (1) ร่วมสร้างกลยุทธ์ในการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการท่องเที่ยว สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน(Pholphiphat, 2000; cited by Sara-dd.com., n.d.; National Reform Council, 2015) เข้ามามีส่วนร่วมกับทางเทศบาลและชุมชนทั้งในภาคส่วนประสานความร่วมมือกับชลประทานและบริษัทเดินเรือในโอกาสความเป็นไปได้ในการพัฒนาเส้นทางเดินเรือ (2) ประสานความร่วมมือกับชุมชน เจ้าของตลาดและเจ้าของพื้นที่ดินรอบๆ ในการปรับปรุงพื้นที่ที่รอบสถานีรถไฟและพื้นที่ริมคลองให้เป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวรองรับโครงการไชน่าทาวน์และโครงการรถไฟฟ้าสายสีแดง เพื่อช่วยส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมตามแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้น

เทศบาลเมืองท่าโขลง เพื่อให้โครงการพัฒนาถนนสีขาวเกิดขึ้นอย่างเต็มศักยภาพและพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต ทางเทศบาลควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้องในส่วนการพัฒนาปรับปรุงถนนให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเต็มที่ของสองข้างทาง มีการฟื้นฟูดูแลความสะอาด 2 ข้างทางและในคลอง ขอความร่วมมือจากภาคเอกชนทั้ง 2 แห่ง ชุมชนในพื้นที่และจังหวัดปทุมธานีในการดำเนินการพัฒนาเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวใหม่ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ 2 ข้างทางเพื่อเพิ่มมูลค่าทรัพย์สินท้องถิ่น และส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมกับชุมชน (Community Tourism Subcommittee, 2017) ในแบบมีส่วนร่วมทั้งในกระบวนการตัดสินใจ การปฏิบัติการร่วมมือเพื่อให้แต่ละภาคส่วนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน (Pholphiphat, 2000; cited by Sara-dd.com., n.d.; Cohen & Uphoff, 1981) อันเป็นแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวและยกระดับแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนและชุมชนโดยรอบอย่างแท้จริง

References

- American Planning Association. (2007). *Planning and Urban Design Standards Student Edition*. New Jersey: John Wiley and Son, Inc.
- Bongsadad, M. (2015). *Urban and Urban Planning*. Bangkok: Thanapat.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Ithaca, NY: Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Community Tourism Subcommittee. (2017). *Sustainable Tourism by community*. Retrieved February 15, 2020 from <https://www.tatreviewmagazine.com/article/cbt-thailand/>.
- Klaywichian, S., Buranaphansak, K. & Nakinchat, K. (2007). *Development of elephant villages as a tourist attraction in south Isan*. Bangkok: The Thailand Research Fund.
- National Reform Council. (2015). *Development Agenda 1: Tourism Development*. Retrieved February 15, 2020 from https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/parcy/063.pdf
- Office of the Permanent Secretary. (2018). *Thailand Tourism Statistics Report 2017*. Retrieved February 15, 2020 from https://www.mots.go.th/old/ewt_dl_link.php?nid=11588.
- Pathumthani Provincial Governor's Office. (2020). *Pathumthani briefing*. Retrieved February 15, 2020 from http://123.242.173.131/pathumthani_news/attach_file/summary161061.pdf

เทศบาลเมืองบึงยี่โถ จากข้อเสนอที่จะปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิมทั้งตลาดน้ำ และการพัฒนาพื้นที่หน้าวัดมูลจินดารามเพื่อตอบรับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของการลงทุนภาคเอกชนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เทศบาลควรประสานสร้างร่วมมือกับภาคเอกชนในการประชาสัมพันธ์สร้างแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าวอย่างเป็นระบบ (National Reform Council, 2015; Pholphiphat, 2000; cited by Sara-dd.com., n.d.) มีโครงสร้างการบริหารจัดการสนับสนุนให้ภาคเอกชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อตอบรับกับศักยภาพพื้นที่ในอนาคตอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม

8. กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของผลงานวิจัยหัวข้อ “โครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมด้วยมาตรการทางผังเมืองในจังหวัดปทุมธานี” ที่ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณการวิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ 2562 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลขที่สัญญา 1/2562

Sara-dd.com. (n.d.). *Sustainable Tourism*. Retrieved June 1, 2020 from http://sara-dd.com/index.php?option=com_content&view=article&id=219:sustainable-tourism&catid=25:the-project&Itemid=72

Tapananont, N. (n.d.). *Urban and Regional Planning*. Teaching document of Course 2503515, Bangkok: n.p.

Thothong, D. & Kakkeaw, V. (2007). *Tourism Route of Khmer Civilization in The Lower Northeastern Part of Thailand Cambodia and Laos*. Bangkok: The Thailand Research Fund. Retrieved from <https://www.tatreviewmagazine.com/article/cbt-thailand/>.

